

HANDBOK

ATT TILLÄMPA HEMLÄXOR
INOM SLÖJDEN

INTRODUKTION

Denna handbok är tänkt att ge stöd och hjälpa lärare att optimera sin tidsanvändning inom läroämnet slöjd. Slöjden i grundskolan inkluderar en bred palett av innehåll, vilket gör att många lärare inte hinner med allt vad som förväntas av läroplanen.

I handboken ges konkreta riktlinjer kring hur lärare kan jobba utgående från målen och innehållen i läroplanen, samt tips på hur hemläxor i slöjden i åk 3-6 kan formas.

Handboken är skapad 2024 av Madeleine Södergård, inom ramen för kursen *Popularisering av magisteravhandling* vid Åbo Akademi.

Kom med på resan att utforska hur hemläxor kan vara en kraftfull verktygslåda för att göra slöjdundervisningen ännu bättre!

VARFÖR HEMLÄXOR I SLÖJD?

nr.1

Att tillämpa hemläxor inom slöjden kan vara ett utmärkt sätt att förstärka elevernas färdigheter och kreativitet utanför klassrummet.

nr.2

Genom hemuppgifter kan eleverna ta med sig projekt som påbörjats i skolan och fortsätta arbeta på dem i hemmiljö, vilket ger dem möjlighet att utveckla en djupare förståelse och större ansvar för sitt eget lärande.

nr.3

Det kan även uppmuntra till självständighet och problemlösning, eftersom eleverna får utforska olika tekniker och material på egen hand eller utföra ett moment kopplat till slöjdprocessen.

nr.4

Dessutom kan hemläxor i slöjden involvera hela familjen, vilket gör lärandet till en gemensam och rolig aktivitet som stärker banden mellan barn och föräldrar genom kreativt skapande.

NYTTAN MED HEMLÄXOR I SLÖJD UR LÄRARPERSPEKTIV

- **Främja elevernas lärande och utveckling genom**
 - **Ökad övningstid:** mer tid till reflektion, förbättrade färdigheter och självkänsla
 - **Fördjupad inläring:** mer förberedda elever, möjlighet till fördjupad förståelse och bredare innehåll
 - **Flexibilitet:** mer schemalagd tid, arbete i egen takt och i egen miljö (passar vissa elever bättre än arbete enbart i klassrummet)
- **Tidsoptimering:** använd din tid smartare, så hinner du mer/med det du vill
- **Engagemang** och positiv relation mellan hem och skola

VAD KRÄVS FÖR MENINGSFULLA HEMLÄXOR?

RÄTT FÖRUTSÄTTNINGAR

Att eleven klarar av läxan på egen hand och har de resurser som krävs. Gärna repetition eller fördjupning av något eleven redan lärt sig.

TYDLIGA RIKTLINJER

Att eleven vet på vilket sätt läxan ska göras och på vilket sätt den kommer att följas upp.

MENING & INTRESSE

Att eleven känner att läxan känns intressant och har motiv till varför läxan ska göras.

SLÖJD SOM LÄROÄMNE

Slöjden är ett mångsidigt ämne, där både centralt innehåll (kunskap) och praktiska färdigheter ingår. Dessa ska utvecklas och byggas på hela tiden.

Härnäst klargörs vilka innehåll som enligt läroplanen ska tas upp i åk 3-6. Även exempel ges på hur innehållsområdena kan behandlas antingen som bas inför ett nytt arbetsområde eller som en del av en hemläxa.

RIKTLINJER ENLIGT INNEHÅLL

01

Innovation

- Utnyttja olika sinnen eller upplevelser från flera sinnen samtidigt
 - t.ex. syn och beröring i kontakten med material, syn och hörsel i kontakten med föremål eller byggd miljö (byggnader) och dess historiska inslag, syn lukt och hörsel i kontakten med naturen
- Undersöka olika färger, figurer, former, stilar, ytor, materials böjlighet och fasthet
 - Vilka färger tilltalar? Är det skillnad på vad/hur färgen ska användas till och i kombination med andra färger? Vilka färger tilltalar inte?
 - Figurer, former och stilar ger ett visst uttryck: Vad vill jag uttrycka? Mjuka och runda former eller raka, skarpa och tvära? Modern eller gammaldags stil? Fantasifigurer eller existerande figurer?
 - Se på olika ytor och materials formbarhet: Vad är möjligt att åstadkomma och vad är inte det? Hur få den yta jag önskar?

02

Planering

- Utarbeta en plan för en engångsprodukt
 - Kan fokusera på någon aspekt t.ex. att ha en tanke vad eleven vill göra, estetik och design, tekniska lösningar såsom mått och funktion, ytbehandling, material, arbetsordning, mood-board)
- Lägg upp konkreta krav och dela dem med eleverna så att de håller sig inom ramarna
- Ge v.b. verktyg för eleven att utveckla och bearbeta planen
 - ställ fördjupande frågor
- Bestäm hur du vill att eleverna synliggör sina planer enligt vad som är möjligt
 - t.ex. muntligt, skrivet eller tecknat

03

Prövning

- Undersöka materialens egenskaper
 - t.ex. arbete med concept cartoons, presentation över varifrån materialen härstammar och vilka egenskaper de har, konkreta exempel
- Insikt i hur maskinerna och anordningarna som behövs fungerar t.ex. demonstration, video
- Använd experimenterande arbetssätt för att komma i beröring med mångsidiga material
 - t.ex. trä, metall, plast, fibrer, garn, tyg, återvinningsmaterial
 - ge sådana erfarenheter att eleven senare kan bearbeta sina produkter utgående från experimenten
 - ge en utmanande uppgift i att tillverka ett miniatyrföremål från ett begränsat urval av tillverkningsmaterial, kan göras ensam eller i mindre grupper

RIKTLINJER ENLIGT INNEHÅLL

04

Tillverkning

- Framställning av produkter individuellt och/eller gemensamt
 - lära sig att vara självständig och att samsas om verktyg osv.
- Mångsidig användning av tekniker, redskap, maskiner och anordningar
 - Erbjud möjligheter och låt eleverna vara så självständiga som möjligt, handled v.b.
- Arbete enligt den plan som eleverna själva utformat
 - Låt eleverna känna att de har eget ansvar

05

Tillämpning

- Synliggöra grundläggande begrepp och termer inom branschen
 - t.ex. om verktyg, material, benämning av arbetsmoment
 - Digitalt (t.ex. Quizlet) eller fysiskt memory med bild och begrepp, arbetsblad
- Bekanta sig med säkra material och arbetssätt
- Jämförelse mellan föremål av olika kvalitet och vad som påverkar t.ex. genom diskussion
- Insikt i arbets säkerhet t.ex. demonstration, video, konkreta exempel

06

Dokumentation & bedömning

- Erbjud möjlighet att på något sätt använda digitala verktyg för delar av planeringen och dokumentationen
 - Detta kan på sikt hjälpa dig som lärare att veta vad eleverna kan behöva hjälp med, när eleverna dokumenterar processen
- Möjliggör självbedömning, samt att ge och ta emot kamratrespons (både till enskilda elever och grupper)
 - Hjälper till att utveckla elevernas egna kunskaper och för dem att se olika alternativ

Exempel på konkreta hemläxor i slöjd

Läroplansmål i slöjd (åk 3-6):	Förslag till hemläxa i samband med respektive mål.	M2: handleda eleven att lära sig gestalta, behärska och dokumentera en slöjdprocess i sin helhet Anknyter till innehåll 1-6	<ul style="list-style-type: none">● Självutvärdering / reflektion över slöjdprocess (t.ex. Vad tycker jag? Vad beror det på? Hur gick det? Varför gick det så? Kunde något ha gjorts annorlunda, i så fall vad?)● Dokumentation av olika slag
M1: stärka elevens intresse för arbete med händerna samt väcka elevens nyfikenhet för kreativt, experimentellt och lokalt förankrat slöjdarbete Anknyter till innehåll 1-6	<ul style="list-style-type: none">● Kartlägg vilka olika föremål/material/tekniker som hittas hemma, alternativt välja ett föremål och studera det (t.ex. hur har det tillverkats? Vilket material? Är det gammalt eller nytt? Handgjort?)● Utgå från något föremål hemma eller använd närmiljön som inspiration, använd kreativiteten/fantasin i skapandet av en unik slöjdprodukt● Reflektion över olika slöjdfarenheter med stöd av frågor/arbetsblad● Ta reda på information om föremål/tekniker med finländsk/lokal anknytning	M3: handleda eleven att på egen hand eller tillsammans med andra planera och framställa en slöjdprodukt eller ett alster genom att lita på sina egna estetiska och tekniska lösningar Anknyter till innehåll 1-4	<ul style="list-style-type: none">● Planera en slöjdprodukt manuellt med pennor och papper eller samla idéer till det utgående estetiska och tekniska lösningar t.ex. i form av en moodboard<ul style="list-style-type: none">○ använd färgpennor, reklam, tidningar eller dylikt för att klippa och klistra○ fokus på: Vad är fint och vad är inte det? Vilka färger och former passar ihop? Vad är mest praktiskt gällande mått? Vilka behov har jag?

Exempel på konkreta hemläxor i slöjd

M4: handleda eleven att bli bekant med olika termer, använda många olika material samt kunna bearbeta material på ett ändamålsenligt sätt

Anknyter till innehåll 3 och 5

- Instudering av begrepp och termer (t.ex. fysiska arbetsblad med namn på verktyg/tillbehör, begreppsmemory via Quizlet)
- Information om bearbetning av olika material t.ex. via video eller arbetsblad
- instudering av olika material t.ex. genom elevpresentationer (presentation i smågrupper inför andra som läst om andra material)

M5: uppmuntra eleven att arbeta långsiktigt, ansvarsfullt och med hänsyn till trygghet och säkerhet samt att lära eleven att välja och använda ändamålsenliga redskap

Anknyter till innehåll 1-5

- Instudering av funktionen hos olika redskap t.ex. genom video eller arbetsblad

M8: uppmana eleven att börja granska olika konsumtionsvanor och produktionssätt kritiskt

Anknyter till innehåll 1-3 och 5

- På vilket sätt ser man skillnader på hur föremål är gjorda? Har kvalitet betydelse? Billigt eller dyrt? Lokalt tillverkat eller industritillverkat? Hur spara material? Vad är ekonomiskt?
- Insikt i hur material/produkter produceras t.ex. Var är mina kläder/möbler gjorda? Av vilka material? Varifrån kommer materialet?

M6: handleda eleven att använda informations- och kommunikationsteknik för att planera och tillverka slöjdprodukter samt för att dokumentera slöjdprocessen

Anknyter till innehåll 1, 2 och 6

- Om möjligt planering av slöjdprodukt digitalt via något ritverktyg t.ex. SketchUp, Tinkercad
- Tillverkning av lättare steg/tekniker t.ex. stickning, virkning, handsömnad, broderi, metalltrådsarbete
- Digital dokumentering t.ex. Seesaw

M7: handleda eleven att utvärdera, uppskatta och granska både sin egen och de andras slöjdprocess på ett interaktivt sätt

Anknyter till innehåll 6

- Självutvärdering före, under eller efter pågående slöjdprocess
- Kamratrespons t.ex. two stars and a wish

ATT TÄNKA PÅ:

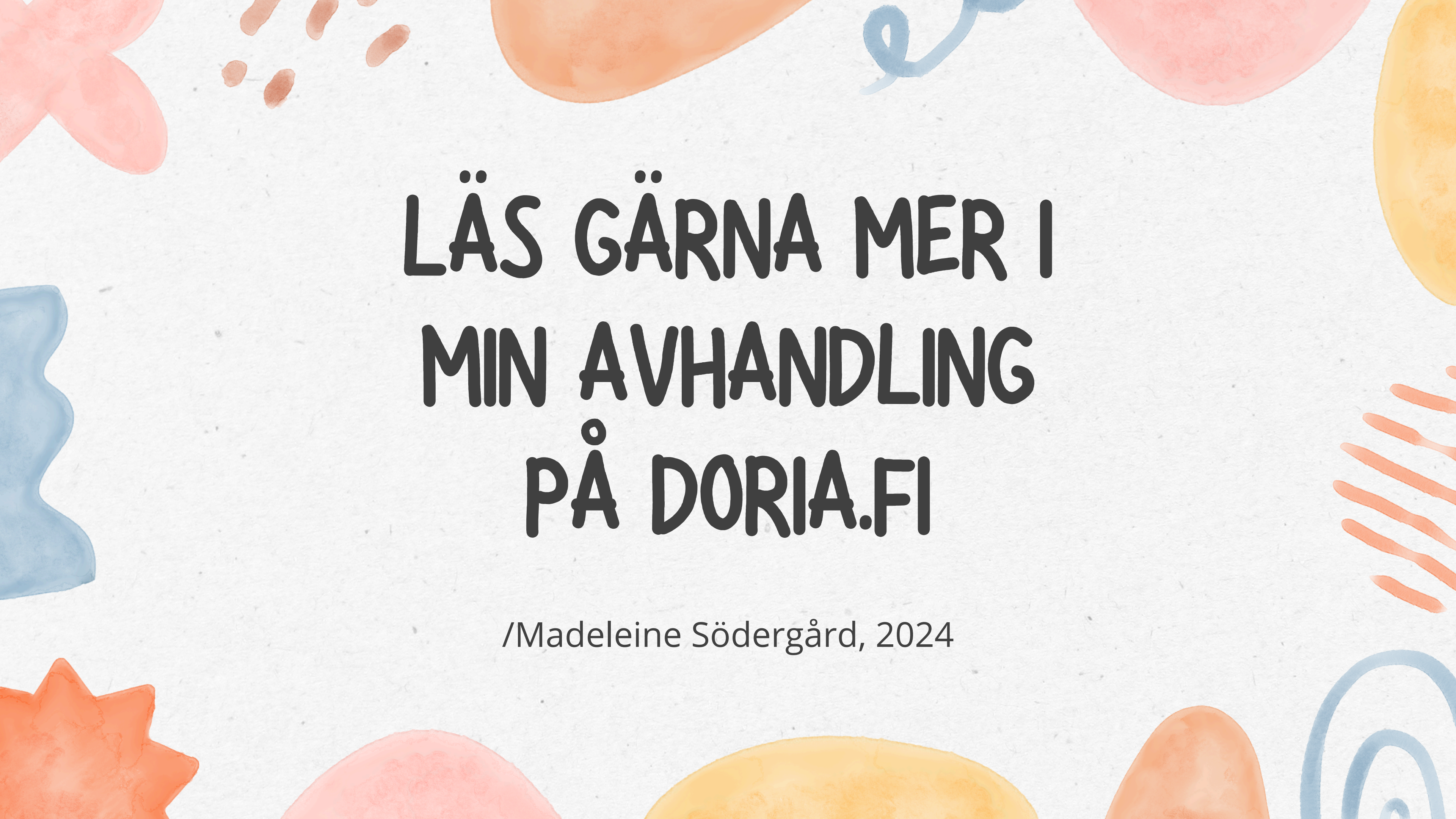
- Ha alltid ett syfte med varför du ger en hemläxa, du ska kunna motivera både för dig själv och för eventuella elever som frågar
- Motiverande och meningsfulla uppgifter ger också bättre engagemang till lärande
- Håll hemläxorna på en rimlig nivå, eftersom de snarare bör fungera som ett komplement i slöjden
 - Hemläxa då och då skapar bättre balans mellan teoretiskt och praktiskt innehåll
- Anpassa uppgifterna enligt behov, modifiera exemplen så att de passar sig och din elevgrupp

KORT OM MIN UNDERSÖKNING

I min avhandling har jag upptäckt och undersökt möjligheterna, med att förbättra slöjdundervisningen med hjälp av hemläxor. Jag har tittat på hur hemläxor kan spela en central roll i att göra undervisningen mer effektiv och skapa en sammanhängande upplevelse för eleverna.

Lärarna som deltog fick besvara frågor genom en enkät. Detta kring vad de oftast inte hinner täcka, hur de såg på hemläxor i ett praktiskt ämne och vilken betydelse återkommande hemläxor skulle ha.

Det här startade min strävan till att hitta nya och smarta sätt att använda tiden och förbättra hur elever lär sig i slöjden.

The background is a light-colored, textured paper with various watercolor illustrations. There are orange and pinkish-red shapes, a blue squiggle, a blue wavy shape, a blue spiral, and a blue arch. There are also some orange and pinkish-red dots and lines.

LÄS GÄRNA MER I MIN AVHANDLING PÅ DORIA.FI

/Madeleine Södergård, 2024